

Aprobat în ședința Guvernului din 23 decembrie 2025

Decizia protocolară nr. 45.41/2025

AVIZ

**la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc
și al Procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor
care examinează cauze de corupție)
(inițiativa legislativă nr. 403 din 10 decembrie 2025)**

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și al Procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de corupție), înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 403 din 10 decembrie 2025) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Inițiativa legislativă este înaintată în conformitate cu art. 73 din Constituția Republicii Moldova și cu art. 47 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, scopul elaborării proiectului, rezidă în necesitatea operării unor intervenții legislative în partea ce ține de modul de publicare a actelor normative emise de autoritățile de administrare judecătorească a sistemului judecătoresc și al procuraturii. Intervenția legislativă a fost determinată ca urmare a semnalării de către unele autorități, inclusiv de către Agenția Informațională de Stat „Moldpres”, referitor la ambiguitatea normelor cu privire la publicarea actelor cu caracter normativ ale Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor.

Cu referire la durata calității de membru a ministrului justiției în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, intervenția propusă derivă din necesitatea facilitării colaborării interinstituționale în procesul de promovare și implementare a reformelor din domeniu.

Complementar, prin proiectul de lege, se propune extinderea listei categoriei subiecților evaluării externe a integrității etice și financiare în conformitate cu prevederile Legii nr. 252/2023, prin completarea acesteia cu judecătorii din Cadrul Colegiului specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău și candidații la funcția de judecător în cadrul acestui colegiu.

În continuare, se prezintă o analiză a inițiativei legislative, bazată pe avizele recepționate din partea autorităților, în raport cu anumite prevederi din

cadrul proiectului de lege, ce urmează a fi luată în considerare, prin prisma comentariilor și a observațiilor de ordin conceptual și tehnico-legislativ:

La articolul I (Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare la actelor oficiale):

Amendamentele legislative înaintate se apreciază drept oportune, în condițiile în care acestea propun soluții de ordin practic pentru facilitarea publicării actelor normative emise de autoritățile de administrare a sistemului judecătoresc și al procuraturii.

Complementar, se vor lua în considerare unele observații de ordin tehnic în vederea îmbunătățirii proiectului:

În cuprinsul dispoziției articolului I, cuvântul „Republicat” se va substitui cu cuvântul „republicată”, iar după textul „art. 653), ” se va completa cu textul „cu modificările ulterioare, ”.

Cu titlu de notă generală pentru tot cuprinsul proiectului de act normativ, se menționează că, la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv.

La pct. 1, după textul „Agenția Națională de Presă «Moldpres»”, se va completa cu textul „, la orice formă gramaticală, ”. Observația este valabilă pentru toate cazurile similare din proiect.

Adițional, având în vedere amendamentele propuse la pct. 2, se recomandă completarea pct. 1 cu un amendament suplimentar, după cum urmează:

„la alineatul (7), cuvintele «și Integrării Europene» se exclud”.

La articolul V (Legea nr. 200/2023 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor)):

Modificările propuse vor avea impact pozitiv asupra colaborării interinstituționale dintre Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Procurorilor, în procesul de promovare și implementare a reformelor din domeniul justiției.

Funcționarea eficientă a justiției penale presupune o cooperare coerentă între autoritățile publice cu atribuții în domeniu. În acest sens, participarea Ministrului Justiției în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor facilitează dialogul instituțional și coordonarea politicilor publice în domeniul justiției penale. Această cooperare are un caracter exclusiv instituțional și strategic, fără a implica ingerințe în activitatea operațională a procurorilor sau în soluționarea cauzelor concrete, neaducând astfel atingere independenței funcționale a Procuraturii.

La articolul VI (Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative):

Referitor la propunerea din proiect de a efectua evaluarea extraordinară a integrității judecătorilor din colegiul anticorupție al Judecătoriei Chișinău, se consideră mecanismul propus drept unul fezabil. Această propunere este în concordanță cu recomandarea Comisiei Europene reflectată în Raportul de extindere 2025, potrivit căreia Republica Moldova trebuie „să modifice legislația pentru a prevedea evaluarea externă obligatorie a tuturor judecătorilor specializați anticorupție, inclusiv a celor din colegiul specializat din prima instanță, de către comisia de evaluare externă relevantă [...]”¹.

Totodată, se recomandă consultarea proiectului de lege cu Comisia de evaluare extraordinară a judecătorilor. Or, prin Legea nr. 241/2025 mandatul acestei comisii a fost prelungit cu un an (de la 31 decembrie 2025 la 31 decembrie 2026). Motivul de bază pentru prelungirea respectivă îl constituie volumul mare de lucru al acestei comisii. Completarea listei subiecților evaluați de această comisie cu „candidații la funcția de judecător în Colegiul specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău” va avea drept efect încă o majorare a volumului de lucru al Comisiei de evaluare, fapt ce ar putea tergiversa finalizarea exercițiului de vetting. Drept urmare, consultarea opiniei comisiei menționate este necesară în vederea aprecierii corecte a volumului de lucru al acesteia.

În același context, se consideră oportună analiza posibilității extinderii listei subiecților evaluării externe prin completarea acesteia cu judecătorii care, din 1 ianuarie 2017, au fost și/sau sunt membri ai completelor de judecată din cadrul judecătoriilor. Astfel, se propune operarea următorului amendament:

„se completează cu literele a¹) și a²) cu următorul cuprins:

„a¹) judecătorii din cadrul Colegiului specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău și candidații la funcția de judecător în cadrul acestui colegiu;

a²) judecătorii Judecătoriei Chișinău care, începând cu 1 ianuarie 2017, au fost și/sau sunt membri, inclusiv președinți, ai completelor penale formate din trei judecători în primă instanță, în conformitate cu actele adoptate potrivit legii.”.

În susținerea propunerii evidențiate, se consemnează că, cauzele repartizate spre examinare completelor de judecată sunt, după natura lor, extrem de complexe. Astfel, complexitatea sporită a acestor cauze amplifică riscurile asociate calității de membru al completului de judecată, în special:

1) riscul major de influențe externe asupra membrilor completelor de judecată, generat de miza dosarelor examinate;

2) riscul de vulnerabilitate și presiuni informale, or, examinarea acestui tip de cauze implică adesea interese politice și economice majore, generând o presiune mediatică și publică intensă.

¹ Disponibil: https://enlargement.ec.europa.eu/moldova-report-2025_en

În consecință, riscurile evidențiate *supra*, pot avea un impact negativ direct asupra modului de examinare a cauzelor și, implicit, asupra soluțiilor pronunțate în dosarele examinate de completele de judecată.

Modificarea își are fundamentarea pe faptul că, similar procuraturilor specializate care au fost supuse vetting-ului, datorită cauzelor sensibile care le aveau în procedură (motivarea de la vetting-ul acestor procuraturi), în colegiul penal al judecătoriei Chișinău se examinau la fel cele mai importante dosare, fiind concentrate toate dosarele de corupție mare, fraudă bancară, trafic de ființe umane, crime economice. Mai mult decât atât, competența exclusivă a completelor penale din cadrul Judecătoriei Chișinău de a examina dosarele remise de către Procuratura Anticorupție justifică aplicarea acestui instrument. De altfel, anume pe Judecătoria Chișinău au fost emise mai multe acte îndrumătoare la nivelul CSM, în baza cărora s-au emis dispoziții de creare de complete în 2020 (frauda bancară), 2021 (dosare de rezonanță) și 2024 (complete anticorupție).

Totodată, candidații care vor aplica la instanțele anticorupție, de regulă, sunt judecătorii colegiului penal, astfel încât supunerea la vetting al acestor judecători ar reduce ulterior din timp pentru întreruperea concursurilor la instanțele anticorupție, respectiv activitatea acestora va începe mai rapid (similar cum instanțele anticorupție vor activa doar în Chișinău, la fel de fapt au activat completele penale pe cele mai mari dosare doar în Chișinău).

Un alt argument este că, având în vedere ce dosare s-au examinat, anume la Chișinău există risc major de influențe externe asupra judecătorilor completelor de judecată, generat de miza dosarelor examinate, dar și riscuri de vulnerabilitate și presiuni informale, or examinarea acestui tip de cauze implică adesea interese politice și economice majore, generând o presiune mediatică și publică intensă.

Cu toate acestea, un potențial risc aici este faptul că includerea doar a unei instanțe (Chișinău) poate genera potențiale probleme de constituționalitate pe motivul unui presupus tratament discriminatoriu. Dar în această situație contează cum vor fi formulate și promovate justificările acestei opțiuni. Iar discriminarea de principiu există doar atunci când abordarea diferită nu este justificată, nu și atunci când aceasta este justificată – egalitatea nu este echivalentă cu uniformitatea.

Adițional, în vederea implementării propunerii menționate mai sus, se consideră necesar completarea articolului VIII cu un alineat suplimentar, după cum urmează:

„(2) În termen de cel mult 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Consiliul Superior al Magistraturii va transmite Comisiei de evaluare a judecătorilor lista subiecților care urmează a fi evaluați conform art. 3 alin. (1) lit. a¹) și a²) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor modificarea unor acte normative, precum și datele de contact

ale acestora (adresa de domiciliu, numărul de telefon, adresa de poștă electronică)”.

În contextul celor expuse mai sus, Guvernul comunică susținerea proiectului de lege, cu luarea în considerare a observațiilor și a recomandărilor de îmbunătățire expuse în prezentul aviz.